कराड उत्तर

e-mail - kamblepravin536@gmail.com

साप्ताहिक

Weekly
Karad Uttar

संपादक : प्रवीण मारुती कांबळे

सातारा वर्ष : १ अंक : २ ✲ सोमवार दि. १३ ते १९ एप्रिल २०२६ ✲ RNI NO: MHMAR/26/A2001 पाने ४ किंमत २ रु.

लेखणी महामानवाची...

प्रा. विकास विलास बर्गे, सातारा

बाबासाहेब हे एक बहुआयामी व्यक्तिमत्त्व, ज्ञानवंत आणि समाजाची नाळ जाणणारे जाणकार तसेच प्रकांड न्यायपंडित, अर्थतज्ज्ञ होते. त्यांचा जन्म १४ एप्रिल १८९१ रोजी महू येथे झाला. त्यांनी जातीय भेदभावाच्या कठीण परिस्थितीवर मात करून उच्च शि□ण प्राप्त केले आणि नानाविध विषयांवर चिंतन करून अनेक ग्रंथांचे लिखाण केले. दुर्ल□त आणि प्रवाहाबाहेरील सामान्य घटकांच्या उद्धारासाठी भारतीय राज्यघटनेची निर्मिती करून अवघे जीवन समर्पित केले. बाबासाहेब भारतीय राज्यघटनेचे शिल्पकार म्हणून ओळखले जातात. भारतमातेच्या या सुपुत्राच्या अलौकिक कार्याचा गौरव त्यांना □भारतरत्न□ पुरस्कार देऊन करण्यात आला.

समतेसाठीचा लढा उभारून समाजातील अन्याय आणि अस्पृश्यतेविरुद्ध आ-वाज उठवला. त्यांनी मूकनायक, बहिष्कृत भारत, प्रबुद्ध भारत सारखी वर्तमानपत्रे सुरू करण्याबरोबरच महाड येथे चवदार तळ्याचा सत्याग्रह केला. बाबासाहेबांचा ठाम वि□ास होता की, समाज परिवर्तन हे स्वातंत्र्य मिळण्यापूर्वीची नितांत गरजेची बाब आहे. डॉ. आंबेडकर हे स्वतंत्र भारताचे पहिले कायदेमंत्री आणि भारतीय राज्यघटनेच्या मसुदा समितीचे अध्य□ होते. त्यांनी न्याय, स्वातंत्र्य, समता आणि बंधुता या मूल्यांचा समावेश भारतीय राज्यघटनेत केला. □शिका, संघटित व्हा आणि संघर्ष करा□ हा मूलमंत्र दिला आणि १९५६ मध्ये बौद्ध धर्माचा स्वीकार केला.

बाबासाहेब हे उच्चकोटीचे वाचक आणि लेखक होते त्यांनी निर्माण केलेली ग्रंथसंपदा ही येणाऱ्या पिढ्यांना मार्गदर्शक असून त्यांचे ग्रंथ प्रेम सर्वांना परिचित आहे. बाबासाहेबांनी कायम उत्तम ग्रंथांचे अध्ययन केले. त्यांनी सर्वाधिक प्रेम आणि आदर ग्रंथाना दिला. परदेशी गेल्यावर अधिकाधिक वेळ त्यांनी ग्रंथालयात अभ्यास करून, विपुल आणि सखोल वाचन केले. आर्थिक स्थितीमुळे त्यांनी उपाशीपोटी राहून देखील अखंड अभ्यास सुरु ठेवला आणि जगासमोर नवा आदर्श प्रस्थापित केला. प्रस्तुत लेखात आपण बाबासाहेबांच्या काही ग्रंथाची माहिती करून घेणार आहोत.

रुपयाचा प्रश्न : उदय आणि उपाय

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी लंडन स्कूल ऑफ इकॉनॉमिक्समधून डॉक्टर ऑफ सायन्स (डी.एस्सी.) ही पदवी मिळिवण्यासाठी १९२२ मध्ये प्रा, एडविन यांच्या सहकार्याने हा प्रबंध लंडन विद्यापीठास सादर केला. भारतातील रुपयाचा उदय आणि त्याचा इतिहास तसेच भारतासाठी कोणते आदर्श चलन असू शकेल यावर भाष्य केलेले आहे. हा अत्यंत महत्वाचा ग्रंथ मानला जातो.

भारतातील जाती: त्यांची यंत्रणा, उगम आणि विकास

१९१६ मध्ये, अमेरिकेतील कोलंबिया विद्यापीठातील समाजशास्त्र विभागाने आयोजित केलेल्या ममानववंशशास्त्र परिषदेफमध्ये डॉ. बाबासाहेबांनी मभारतातील जाती: त्यांची यंत्रणा, उगम आणि विकासफ या विषयावर शोधनिबंध सादर केला. यामध्ये त्यांनी असे स्पष्ट केले की, मआपल्याच जा-तीत विवाह करणे, हा जातिव्यवस्थेचा प्राण मानला जातो.

शूद्र पूर्वी कोण होते?

१९४६ मध्ये मशूद्र कोण होते? हा ग्रंथ प्रकाशित झाला. प्रस्तुत ग्रंथात शूद्र हे पूर्वी □त्रिय असून त्यांना मदासफ म्हणून संबोधले जात असून ब्राह्मण वर्गाशी झालेल्या संघर्षामुळे ब्राह्मणांनी त्यांच्याशी वैवाहिक अथवा इतर कोणतेही संबंध जोडण्यास नकार दिल्याने त्यांच्यातील दरी वाढतच गेली. संघर्षानंतर त्यांना चौथा मवर्णफ म्हणून गणले गेले. शूद्र वर्ण केंव्हा आणि कसा उदयास आला, हे स्पष्ट करण्यासाठी बाबासाहेबांनी या ग्रंथात महत्वाचे आणि वि□सनीय संदर्भ दिलेले आहेत.

महाराष्ट्र - एक भाषावार राज्य

१९४८ मध्ये हे पुस्तक प्रकाशित झाले. भाषावार प्रांत म्हणून महाराष्ट्राविषयी आपले विचार मांडताना, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी या पुस्तकात भाषावार प्रांतरचनेतील समस्यांची चर्चा केली आहे. प्रांतवार रचनेच्या अनुषंगाने सर्व बाजूंनी विचार मांडले आहेत.

बुद्ध आणि त्यांचा धम्म

१९५७ मध्ये बाबासाहेबांच्या निधनानंतर हा ग्रंथ प्रकाशित झाला. बुद्ध आणि त्यांचा धम्म हा ग्रंथ धर्माकडे पाहण्याची वेगळळी दृष्टि प्रदान करतो. बाबासाहेबांनी निर्माण केलेला हा ग्रंथ म्हणजे धम्माबद्दलचे सखोल मार्दर्शन आहे. आपल्या सर्वांसाठी एक अमूल्य संचित आहे. बुद्ध आणि त्यांचा धम्म हा ग्रंथ आठ खंडांमध्ये लिहिलेला आहे. या ग्रंथात चुकीच्या आणि खोट्या समजुतींना छेद देणारे आधुनिक विचार व्यक्त केलेले आहे. भगवान बुद्धांचे प्रगल्भ आणि सत्य विचार यावर आधारित बाबासाहेबांनी ग्रंथांची रचना केली आहे.

क्रांती आणि प्रतिक्रांती

बाबासाहेबांनी भारतात बौद्ध धर्माचा झालेला उदय ही एक क्रांती मानली आहे आणि त्याविरुद्ध ब्राह्मणी व्यवस्थेने केलेल्या विरोधाला प्रतिक्रांती म्हटले आहे. प्रस्तुत ऐतिहासिक घटना घडण्यामागे कोणती परिस्थिती निर्माण आली होती यांचा मागोवा या ग्रंथांत घेतला आहे.

जातीप्रथांचे निर्मुलन

हा ग्रंथ म्हणजे १९३६ मध्ये लाहोर येथे अधिवेशनातील अध्य□ीय भाषण होय. अनिष्ट रितीरिवाज आणि चाली याविरुद्ध सडकून टीका या ग्रंथात करण्यात आलेली आहे.

ईस्ट इंडिया कंपनीचे प्रशासन आणि वित्त

बाबासाहेबांनी ईस्ट इंडिया कंपनीच्या प्रशासन आणि वित्त रचनेवर आधारित हा ग्रंथ म्हणजेच शोधनिबंध लिहिला. यात ब्रिटीशांच्या धोरणांचा आढावा घेण्यात आला असून ह्या धोरणांमुळे निर्माण झालेल्या परिस्थितीस ब्रिटीश शासन कसे जबाबदार आहे यावर विवेचन करण्यात आलेले आहे.

भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर हे एक युगपुरुष होते. नानाविध विषयांवर त्यांनी आपली मते अत्यंत परखडपणे मांडली त्यातूनच त्यांचे ज्ञान किती प्रगल्भ आणि अफाट होते याची कल्पना आपणास येते. त्यांनी प्रत्येक भारतीय नागरिकाला दिलेली अमूल्य देणगी म्हणजे भारतीय राज्यघटना होय. समाजातील वंचित घटकांना न्याय मिळवून देण्यासाठी त्यांनी आपली लेखणी अत्यंत प्रभावीपणे वापरून समाजात समतेची बीजे रुजविली. ह्या लेखनाच्या माध्यमातून बाबासाहेबांना मन:पूर्वक विनम्र अभिवादन..

(लेखक सौ. मंगलताई रामचंद्र जगताप महाविद्यालय, उंब्रज येथे ग्रंथपाल पदावर कार्यरत आहेत.)

ग्रंथपाल
सौ.मंगलताई रामचंद्र जगताप महिला महाविद्यालय
(कला,वाणिज्य व विज्ञान)
उंब्रज,ता.कराड,जि.सातारा-४१५१०९

प्र. प्राचार्य
सौ. मंगलताई रामचंद्र जगताप
महाविद्यालय, उंब्रज,
ता. कराड, जि. सातारा

ग्रंथालय